

Nowa burza wokół ustawy o narkomanii

Łatanie dziur

Głośno odtrąbiono sukces państwa polskiego w walce z dopalaczami. Chwalono się, że mamy najlepsze prawo i praktykę postępowania w tej sprawie. Dziś okazuje się, że nie. Uchwalone naprędce przepisy wymagają korekt, a propozycje zmian budzą wątpliwości.

Kilka lat temu z ogromnym zaciekawieniem obserwowałem wydarzenia związane z pojawieniem się pewnej nowości w Polsce, jaką były tzw. dopalacze. Dość pilnie łataną lukę w prawie m.in. poprzez doprecyzowanie pojawiającego się w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii pojęcia środka zastępczego. Towarzystwo temu spektakularne kontrole, zamykanie *smart shopów* oraz kampanie edukacyjne adresowane do młodzieży. Te działania nie były wystarczające, o czym świadczą doniesienia prasowe z ostatnich lat. Wskazują one, że problem dopalaczy nie został do końca rozwiązany, a doraźne, wprowadzone kilka lat temu zmiany w przepisach prawa muszą być uzupełnione. Z tym większym zainteresowaniem kilka tygodni temu zapoznałem się z propozycjami zmian w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii i innych ustawach.

Lista składników

Jedno z ważniejszych rozwiązań to możliwość sporządzania i szybkiego aktualizowania listy nowych substancji psychoaktywnych, które mogą stanowić kluczowe składniki dopalaczy.

Propozycja wprowadzenia do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii pojęcia nowej substancji psychoaktywnej jest słusznym kierunkiem zmian. Zgodnie z definicją, ma to być substancja działająca na ośrodkowy układ nerwowy i jednocześnie, ze względu na jej toksyczny wpływ na życie, zdrowie oraz społeczną szkodliwość, uwzględniona w stosownym rozporządzeniu ministra właściwego do spraw zdrowia. Z prawnego punktu widzenia to dobre rozwiązanie, ze względu na prostotę i czytelność definicji oraz możliwość szybkiego poszerzenia listy substan-

cji o nowe związki chemiczne i ich pochodne. Równocześnie stworzenie i aktualizowanie wykazu potencjalnych składników dopalaczy może się wydać pracą bez końca, syzyfową. Właśnie dlatego ta propozycja nowelizacji ustawy może budzić pewne wątpliwości. Jednakże to rozwiązanie może się okazać o wiele skuteczniejsze niż poprzednie uzupełnienie definicji środka zastępczego. Środek zastępczy, zgodnie z ustawą, jest używany zamiast lub w takich samych celach jak środki odurzające lub substancje psychoaktywne, natomiast nowa substancja psychoaktywna po prostu jest wymieniona w rozporządzeniu – czarno na białym.

Grono ekspertów

Zgodnie z projektem nowelizacji ustawy, ma też zostać powołane grono ekspertów wspierających ministra w sporządzaniu i aktualizowaniu rozporządzenia, czyli Zespół do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych. W skład tego gremium mają wchodzić specjaliści z zakresu prawa, socjologii, psychiatrii, toksykologii, farmakologii oraz chemii. Do zadań zespołu ma należeć weryfikowanie oddziaływania na ośrodkowy układ nerwowy „potencjalnie nowej substancji psychoaktywnej”. Następnie ocenie ma być poddawany wpływ jej używania na życie i zdrowie oraz otoczenie (wymiar społeczny). Na podstawie wyników tej oceny zespół ma rekomendować wprowadzenie zmian do rozporządzenia ministra właściwego do spraw zdrowia,

„ Jedno z ważniejszych rozwiązań w nowelizacji ustawy to możliwość sporządzania i szybkiego aktualizowania listy nowych substancji psychoaktywnych, które mogą stanowić kluczowe składniki dopalaczy ”

czyli aktualizowanie listy nowych substancji psychoaktywnych.

Lepsza możliwość kontroli

Kolejna, niezwykle istotna propozycja zmian przepisów dotyczy trybu przeprowadzania kontroli przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Obowiązujące przepisy utrudniają przeprowadzenie skutecznej kontroli nawet w wypadku jasnych i niepodważalnych dowodów na handel dopalaczami bądź ich dystrybucję. Może się to zmienić dzięki odpowiedniemu uzupełnieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Po implementacji proponowanych zmian

Na krawędzi prawa

Dopalacze (ang. *designer drugs*) to termin używany potocznie dla nazwania różnych produktów zawierających substancje o działaniu psychoaktywnym lub ich mieszanki. Substancje te wywołują różne efekty zbliżone do efektów działania narkotyków. Wyróżnia się trzy grupy dopalaczy:

- susze i kadzidełka (tzw. mieszanki *spice*) pochodzenia najczęściej roślinnego, których działanie jest zbliżone do marihuany lub opium, a które zażywa się za pomocą spalania w fajkach lub skrętach; w ich składzie może się znajdować także kofeina, wanilina, THC, eugenol;
- *party pills*, czyli tabletki lub proszek pochodzenia głównie syntetycznego, będące mieszanką halucynogenów, stymulantów, opioidów, empatogenów lub dysocjantów; mają działać pobudzająco i poprawiać nastrój, a także wspomagać przy braku energii; tabletki ecstazy – dziś oficjalnie uznana za narkotyk – była początkowo *party pill*;

- środki syntetyczne w formie m.in. małych pigułek lub znaczków do lizania, w których składzie jest tylko jedna substancja.

Dopalacze są szkodliwe. W zależności od wrażliwości organizmu mogą wywołać:

- nudności,
- bezsenność,
- bóle głowy,
- problemy z oddychaniem,
- stany lękowe,
- znużenie,
- drgawki,
- urojenia,
- wysoką gorączkę,
- śpiączkę,
- nadmierne pocenie się,
- wymioty i brązowienie skóry.

Lista działań niepożądanych jest długa. Następstwa wieloletniego przyjmowania dopalaczy nie są do końca zbadane, ale już dziś wiadomo, że mogą one powodować nieodwracalne zaburzenia psychiczne.

Źródło: Państwowa Inspekcja Sanitarna

„ Jeśli kontrole mają być skuteczne, należy pamiętać o odpowiednich funduszach oraz właściwej liczbie dobrze przygotowanych i premiowanych pracowników ”

kontrole mogłyby być przeprowadzane m.in. bez uprzedzenia oraz bez możliwości sprzeciwu „przedsiębiorcy”.

Czy to zadziała?

Zmiany w przepisach mogą dać nowe możliwości zwalczania handlu dopalaczami i ich stosowania. Moż-

na mieć nadzieję, że zespół ekspertów oceniających potencjalne nowe substancje psychoaktywne będzie działać szybko i sprawnie, a stosowne rozporządzenie będzie na bieżąco aktualizowane.

Wydaje się, że aby kontrole były częste i skuteczne, poza zmianami w legislacji należy pamiętać o odpowiednich funduszach oraz właściwej liczbie dobrze przygotowanych i premiowanych pracowników różnych resortów, zajmujących się ochroną zdrowia i porządku publicznego. Jest to jeden z warunków *sine qua non* skutecznej walki z dopalaczami.

Piotr Bulica

W Wielkiej Brytanii

Nie tylko w Polsce dopalacze są wielkim problemem. Coraz większe kłopoty z legalnymi w teorii środkami odurzającymi mają Brytyjczycy. „Chemia przewyższyła prawo” – grmią dziennikarze w Wielkiej Brytanii. W ten sposób komentują coraz częstsze doniesienia na temat tego, czym woli się dziś narkotyzować brytyjska młodzież. Na Wyspach Brytyjskich dopalacze dostępne

są bowiem równie łatwo, jak w Polsce przed działaniami, które kilka lat temu podjął nasz rząd...

W Wielkiej Brytanii młodzi chodzą po dopalacze po prostu do kiosku czy do sklepu z pamiątkami. Do szpitali najczęściej trafiają nastolatki, które zainwestowały kilka funtów w specyfiki zwane Clockwork Orange i Exodus Damnation. W niektórych kręgach są one podobno już bardziej popularne niż marihuana.

Źródło: www.natemat.pl, www.dopalamy.com

XIV Zjazd Polskiego Towarzystwa Medycyny Nuklearnej Lublin, 28-30 maja 2014

W imieniu Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Medycyny Nuklearnej,
Komitetu Naukowego oraz Komitetu Organizacyjnego informujemy, że
XIV NAUKOWY ZJAZD PTMN odbędzie się 28-30 maja 2014 roku w Lublinie

TEMATYKA:

Klasyfikacja diagnostyka radioizotopowa
Kliniczne zastosowanie metody PET/CT
Obrazowanie molekularne z wykorzystaniem radioizotopów
Multimodalność w medycynie nuklearnej
Terapia izotopowa, w tym metody interwencyjne stosowane w medycynie nuklearnej
Nowe radiofarmaceutyki i ich praktyczne wykorzystanie
Problemy ochrony radiologicznej w medycynie nuklearnej

www.14zjazdptmn.pl